

Ιδρυματικά Καταθετήρια

Προτάσεις για μια ενιαία εθνική πολιτική με βάση ένα ελληνικό παράδειγμα

Η νέα επιστημονική τάση που επικρατεί σε διεθνές επίπεδο, κυρίως σε θέματα επιστημονικής επικοινωνίας, είναι τα Ιδρυματικά Καταθετήρια (Institutional Repositories) και η σχέση τους με το κίνημα της Ανοιχτής Πρόσβασης (Open Access). Η ανάγκη να παρέχεται όσο το δυνατόν ευρύτερη δυνατότητα πρόσβασης στα πορίσματα και δεδομένα της έρευνας με στόχο τον εκδημοκρατισμό στη διάδοση των επιστημονικών αποτελεσμάτων και οι οικονομικοί παράγοντες που σχετίζονται με το κόστος κυρίως των περιοδικών εκδόσεων σε μια εποχή ισχνών προϋπολογισμών των βιβλιοθηκών συνετέλεσαν, ώστε να δημιουργηθεί ένα ισχυρό κίνημα με στόχο την ελεύθερη online πρόσβαση στο ψηφιακό υλικό.

Η Βιβλιοθήκη ενός Εκπαιδευτικού Ιδρύματος κατανοώντας τις ανάγκες της κοινότητάς της για αναβάθμιση των υπηρεσιών στον τομέα της επιστημονικής πληροφόρησης και θέλοντας να ακολουθήσει, αλλά και να συμμετάσχει ενεργά στο νέο παράδειγμα της επιστημονικής επικοινωνίας προχώρησε, έπειτα από έρευνα των εθνικών και διεθνών πρωτοβουλιών στον τομέα αυτό, στην ανάπτυξη ενός Ιδρυματικού Καταθετηρίου Ανοιχτής Πρόσβασης. Το Ιδρυματικό Καταθετήριο δημιουργήθηκε με σκοπό να συμβάλει στην υποστήριξη της ψηφιακής υπόστασης των επιστημών (e-science), την προστασία και ανταλλαγή του επιστημονικού περιεχομένου, αλλά και τη διάσωση και ενίσχυση της πολιτιστικής παραγωγής του Ιδρύματος. Το Ιδρυματικό Καταθετήριο, που παρουσιάζεται, χρησιμοποιεί το λογισμικό Dspace του MIT που εκμεταλλεύεται τα πλεονεκτήματα των διακομιστών εφαρμογών (Application servers) και της γλώσσας προγραμματισμού Java και φιλοξενείται σε πλατφόρμα Linux η οποία διασφαλίζει καλύτερη απόδοση, σταθερότητα και ασφάλεια, τόσο σε επίπεδο συναλλαγών όσο και σε επίπεδο διατήρησης των δεδομένων. Αναλύονται επίσης οι αλλαγές και οι προσθήκες που έγιναν στο σύστημα του Ιδρυματικού Καταθετηρίου, οι οποίες το καθιστούν περισσότερο λειτουργικό και ευέλικτο, ενώ παράλληλα βελτιώνουν τη διάδραση με τους χρήστες προσδίδοντας, έτσι, προστιθέμενη αξία στις υπηρεσίες που προσφέρει..

Η μελέτη της διεθνούς βιβλιογραφίας, η παρακολούθηση σχετικών συνεδρίων και συναντήσεων και η εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διαδικασία ανάπτυξης του συγκεκριμένου Καταθετηρίου συνηγορούν για την ανάγκη θέσπισης κανόνων και πολιτικών, σε εθνικό επίπεδο, που σχετίζονται με:

- Τις υπηρεσίες που προσφέρονται.
- Τις πολιτικές που κρίνεται απαραίτητο να αναπτυχθούν.
- Τις νομικές πληροφορίες που σχετίζονται με θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας.
- Τα θέματα ασφαλείας του συστήματος.
- Το πλαίσιο διαλειτουργικότητας που πρέπει να διασφαλιστεί.
- Τα μεταδεδομένα και τη μακροπρόθεσμη διαθεσιμότητα των τεκμηρίων.

Απώτερος σκοπός των παραπάνω είναι η θέσπιση ενός συστήματος πιστοποίησης των Ιδρυματικών Καταθετηρίων που θα λειτουργεί σε εθνικό επίπεδο και θα καθορίζει τα ελάχιστα επιθυμητά χαρακτηριστικά της συνολικής τους ποιότητας.